

Alkoholilain muutos HE 7/2024vp

Suomen Alkoholijuomakauppa ry:n suullinen lausunto
Eduskunnan talousvaliokunta 19.3.2024

Alkoholijuomakauppa vastustaa lakiesitystä

Suomen Alkoholijuomakauppa ry (SAJK) edustaa kotimaisia valmistajia, maahantuoja, tukkumyyjiä ja jakelijoita.

Viinien ja väkevien juomien vähittäismyynnistä noin 80 % on jäsenyritystemme tuotteita. SAJK edustaa 24 yritystä.

Vastustamme esitystä, joka sallisi laajemman jakelun **käymisteitse valmistetuille**, enintään 8-prosenttisille tuotteille.

Käymisteitse valmistettu tarkoittaa myös juomasekoituksia

*”...hallitusohjelmassa on tehty poliittinen linjaus, että aiempaa vahvempia 5,6–8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältäviä alkoholijuomia saataisiin jatkossa myydä luvanvaraisesti vain, jos ne on valmistettu käymisteitse. **Alkoholien saatavuuden lisääminen koskisi siten vain olutta, siideriä ja viiniä.*** ”*

Tämä ei pidä paikkaansa.

- Juomasekoitus voi tarkoittaa sekä käymisteitse valmistettuja että tislatusista alkoholijuomista valmistettuja, maultaan ja käyttötarkoitukseltaan samankaltaisia tuotteita.
- Lain perusteluissa käytetty tutkimusnäyttö mainitsee juomasekoitukset, mutta ei tee eroa sille, kuinka ne on valmistettu.

Lakiesitys on syrjivä, koska...

- Se vääristää alkoholijuomien valmistajien välistä kilpailua
 - Lakia ei ole voitu perustella sellaisilla kansanterveyteen liittyvillä syillä, jotka olisivat perusteltuja käymisteitse tai tislaamalla valmistettujen yhtä voimakkaiden tuotteiden eriyttämiseksi
 - Puuttuu tieteellinen näyttö olettamuksesta, jonka mukaan tislatuista alkoholijuomista valmistetut tuotteet, joiden alkoholipitoisuus on 5,5-8 t%, olisivat houkuttelevampia alaikäisille tytöille kuin käymispohjaiset juomat, joilla on vastaava alkoholipitoisuus.
- **Lakiesityksessä annetut perustelut eivät osoita yhteyttä sosiaalisten haittojen vähentämisen ja valmistustaparajoituksen välillä.**

Vaikutus markkinoihin ja kilpailuun

Komission huomautus: *”Suomen viranomaiset myöntävät, että muutos lisää käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien myyntiä tislattujen juomien kustannuksella, mikä voi vaikuttaa kuluttajien ostokäyttäytymiseen ja pysyvään vaikutukseen markkinoilla. Alkoholin tuotantotapaan perustuvia vaikutuksia kilpailuun ei voida sulkea pois.”*

- Tuoteryhmä 5,5-8 % käymisteitse valmistetut tuotteet ovat keinotekoinen juomakategoria, jolle ei kansainvälisesti ole markkinoita. Jakelun avaaminen tällaiselle poikkeukselliselle, erityisiä investointeja vaativalle kategorialle suosii yrityksiä, joilla on kokonsa tai sijaintinsa vuoksi siihen resursseja.

Lakiesitys vaikeuttaa kilpailua tuotteiden hankintaketjussa

Hallituksen esitys: *”Vähittäismyynti sallittaisiin siis jatkossa myös 5,5-8,0 %:lle käymisteitse valmistetuille alkoholijuomille, mutta toisaalta alkoholiyhtiön monopoli koskisi edelleen 5,5-8,0 %:sia alkoholijuomasekoituksia. Muutos kohtelisi siis eri tavoin käymisteitse valmistettuja alkoholijuomia ja muulla tavoin valmistettuja alkoholijuomia – ja siten myös eri tavoin alkoholijuomia valmistavia elinkeinonharjoittajia kohdeltaisiin eri tavoin.”*

”Esityksellä toteutetaan hallitusohjelman tavoitetta reilusta ja avoimesta kilpailusta mahdollistamalla alkoholilaissa tarkoitetun vähittäismyyntiluvan saaneille toimijoille entistä laajempi myyntioikeus supistaen samalla alkoholiyhtiön yksinmyyntioikeutta.”

- Tavarantoimittajien näkökulmasta kilpailua rajoitetaan ja markkinoihin vaikutetaan epäreilusti. Monopolijakelussa kilpailu tapahtuu hankintaketjussa, mutta samalla Alko takaa markkinoille pääsyn tilausvalikoiman kautta kaikille toimijoille. Päivittäistavarakauppa ei tarjoa vapaata markkinoillepääsyä kaikille tavarantoimittajille, mutta jakelukanava on monopoliin verrattuna kooltaan kymmenkertainen.

Johdonmukaisuus, järjestelmällisyys, syrjimättömyys

- Lainsäädännössä tulee pyrkiä johdonmukaisuuteen. Mikäli nyt hyväksytään laki, jossa perusteena on ”käymisteitse valmistettu”, on mahdollista, että samaa erittelyä käytettäisiin, mikäli hallitus aikoo avata jakelun 15-prosenttisille viineille. Tässä vaiheessa markkinoiden vääristyminen saisi huomattavasti merkittävämmän mittakaavan. Jakelun rajoittamisen on perustuttava kansalaisten terveyden suojelemiseen, sellaista kansanterveydellistä perustetta ei ole voitu esittää tämän lain valmistelun yhteydessä.

Suomen Alkoholijuomakauppa ry toteaa valmistustaparajoituksen *käymisteitse valmistettu* olevan alkoholilain muutosesityksessä vastoin yhdenvertaisuutta ja johdonmukaisuutta sekä muodostavan kaupan esteen niille tuotteille, jotka on valmistettu tislatusa alkoholijuomasta ja joiden alkoholipitoisuus on yli 5,5 ja enintään 8 tilavuusprosenttia.

**Syrjivä valmistustapalauseke ”käymisteitse valmistettu”
on poistettava lakiesityksestä.**

SAJK

SUOMEN ALKOHOLIJUOMAKAUPPA RY

Kiitos

Lisätietoja

Susanna Heikkinen

susanna.heikkinen@sajk.fi

+358 40 588 1067

SAJK

SUOMEN ALKOHOLIJUOMAKAUPPA RY